

Dupli Checker Plagiarism Report

Originality Report

 41% Plagiarized Content	 28% Exact Matched	 13% Partial Matched	 59% Unique Content	1739 Words	16712 Characters
---	---	---	---	----------------------	----------------------------

Primary Sources

1	https://docx.uz/document/ijtimoiy... Ijtimoiy yo'naltirilgan bozor iqtisodiyoti, uning O'zbekistondagi xususiyatlari. O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI ...	 0.72%
2	https://namdu.uz/media/Books/pd... Aug 1, 2024 — Ijtimoiy jihatdan yo'naltirilgan bozor iqtisodiyoti..... 93. 97. 7 ... Hozirgi davrda respublikamiz iqtisodiyotida band bo'lganlarning 30% ga ...	 0.72%
3	https://cyberleninka.ru/article/n/iq... by Y Xamroyev · 2023 — Bozor iqtisodiyotiga o'tayotgan va rivojlangan mamlakatlarda iqtisodiyotni tartibga solishning ikki mexanizmi yuzaga keldi: davlat va bozor...	 0.72%
4	http://ilmiy.bmti.uz/blib/files/81/IJT... Ushbu xislatlar mahsulotlar tannarxini arzonlashtirish, yuqori sifatligini ta'minlash hisobiga ularning jahon bozorlaridagi raqo- batbardoshligini ta'minlaydi ...	 2.16%
5	https://tiu-edu.uz/media/books/2... May 22, 2024 — Ijtimoiy sohada esa davlat ijtimoiy tengsizlikka qarshi kurash olib boradi, fuqarolar kasal bo'lganlarida, ishsiz qoiganlarida va pen ...	 1.44%
6	https://f.lib.dipuni.uz/Adabiyot/%D... ... ● davlatning iqtisodiyotga kuchli ta'sir ko'rsatishi, bu ayniqsa ijtimoiy muammolarni hal etishda yaqqol namoyon bo'ladi;. • xodimlar ish haqi o'rtasidagi ...	 0.72%

7	http://fayllar.org/b-x-azizkulov-b-... ... kamaytirishga intilish, aholining kam ta'minlangan toifalari to'g'risida g'amxo'rlik qilish ushbu modelning asosiy xususiyatlari hisoblanadi. Soliqqa ...	 0.72%
8	https://namdu.uz/media/Books/pd... Jul 30, 2024 — 1863 yilda Fuqarolik urushi va moliyaviy resurslarga bo'lgan ... 1980-1990 yillarda mikroreditlar asosan aktivlarga ega bo'lish va ularni.	 0.72%
9	https://tadqiqot.uz/index.php/art/... ishlatiladigan izohli lug'atida biznes (inl.business-ish, mashg'ulot) daromad keltiradigan, foyda olish maqsadlari ko'zlangan har qanday tashkiliy, xo'jalik ...	 0.72%
10	https://tyiu.uz/elibrary/books/2024... «Biznes» so'zi inglizcha bo'lib, u tadbirkorlik faoliyati yoki boshqacha so'z bilan aytganda, kishilarni foyda olishga qaratilgan tadbirkorlik faoliyatidir. «Biznesmen» (tadbirkor...	 0.72%
11	https://www.facebook.com/AbuHa... Biznes - inglizcha so'z bo'lib, u tadbirkorlik faoliyati yoki boshqacha so'z bilan aytganda kishilarni foyda olishga qaratilgan tadbirkorlik ...	 0.72%
12	https://fayllar.org/bozor-va-tadbir... Feb 5, 2023 · Tadbirkorlik sohasida biznes foyda beradigan iqtisodiy faoliyat bo'lib, ushbu faoliyat bilan shug'ullanuvchi shaxslar biznesmen sifatida mamlakat...	 0.72%
13	https://cyberleninka.ru/article/n/ijt... Apr 24, 2024 — Tadbirkorlik sohasida biznes foyda beradigan iqtisodiy faoliyat bo'lib, ushbu faoliyat bilan shug'ullanuvchi shaxslar biznesmen sifatida ...	 0.72%
14	https://api.ziyonet.uz/uploads/boo... WEBtavvakal qilgan holda bozorga yangi g'oya, mahsulot, xizmat va ishlar bilan kirib boruvchi ishbarmon shaxsdir. Tadbirkorlik va biznes tushunchalari mazmunan bir-birig...	 1.44%
15	https://www.coursehero.com/file/2... Tadbirkorlik va biznes tushunchalari mazmunan bir-biriga yaqin. U kishilarning ishbarmonlik faoliyatidan kelib chiqqan munosabat bo'lib, biron-bir unumli ...	 1.44%
16	https://api.ziyonet.uz/uploads/boo... bilan bog'liqlikni anglatadi. Biznes-tadbirkorlik, iqtisodiy kategoriya bo'lib, xo'jalik yuritish usuli, iqtisodiy fikrlash turidir. Shunday qilib tadbirkorlik bilan shug'ullanish har bi...	 0.72%

17	https://fayllar.org/kichik-biznes-va... Tadbirkorlik yakka, guruh va jamoa holida yuz berishi mumkin, faoliyatlari biznes mazmuniga mos bo'lishi kerak. Umuman, biznes bilan shug'ullanadiganlarni olsak, bu...	0.72%
18	http://hozir.org/toshkent-moliya-i... moliyalashtirishda byudjet mablag'laridan samarali foydalanishni tashkil etish. Ijtimoiy sohaning har bir tarmog'i bo'yicha dastlabki, joriy va so'ngi ...	0.72%
19	https://www.collegesidekick.com/s... Mar 6, 2024 – Ikkinchidan, mamlakatimizda ijtimoiy soha xarajatlarini samarali boshqarish byudjet tashkilotlarini byudjetdan oladigan mablag'lari ulushini ...	1.44%
20	https://uz.wikipedia.org/wiki/Jamiy... Jamiyat (lotincha: socium – „umumiy“) – kishilarning tarixan qaror topgan hamkorlik faoliyatlari majmui hisoblanadi. Jamiyatdagi hamma narsa (moddiy va ...	0.72%
21	https://library.tuit.uz/knigiPDF/eko/... Turmush darajasi - bu aholi farovonligi, ne'matlar va xizmat- lar iste'molining darajasi. insonlarning asosiy hayotiy ehtiyojlarini qondirish me'yorini ...	0.72%
22	https://www.yuz.uz/uz/news/qulay... 2021-yil avgust oyida davlatimiz rahbari tadbirkorlar bilan ilk ochiq muloqotida ham ana shu jihatlarga urg'u bergani yodimizda. Shundan so'ng mazkur muloqotni ...	0.72%
23	https://lex.uz/docs/-5841063 Innovatsion loyihalarni amalga oshirish uchun barcha yo'nalishlarda keng imkoniyatlarni yaratish ... amalga oshirish uchun qulay huquqiy sharoitlarni yaratish.	0.72%
24	https://uzreport.news/politics/shav... Tadbirkorlarni davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash maqsadida 80 dan ortiq subsidiyalar joriy etildi. O'tgan davrda ularga 2,3 trillion so'm ajratildi. Lekin maktabgach...	0.72%
25	https://www.senat.uz/events/post-... Aug 21, 2024 – ... ishbilarmonlik muhitini sifat jihatdan yaxshilash bo'yicha qabul qilingan qaror va farmonlar, shuningdek, bu sohaga berilayotgan katta ...	1.44%
26	https://daryo.uz/2024/08/15/ozbek... Aug 15, 2024 – O'zbekiston Senatining 15-avgust kungi 55-yalpi majlisida "O'zbekiston Respublikasining Tadbirkorlik kodeksini tasdiqlash to'g'risida"gi ...	0.72%

27	https://uz.wikipedia.org/wiki/Kichik... Kichik va o'rta biznes – mustaqil mulk egaligiga, xo'jalik faoliyatini mustaqil tashkil etishga asoslangan va o'z tarmog'ida hukmron mavqe tutmaydigan ...	 0.72%
28	https://kun.uz/42635279 Jul 17, 2024 – Kodeks loyihasi bilan tadbirkorlik faoliyatining qonuniylik, tadbirkorlik erkinligi, sub'yektlar tengligi, halol raqobat, vijdonlilik ...	 0.72%
29	https://www.gazeta.uz/oz/2024/08... Aug 15, 2024 · Kodeks ilovasida tadbirkorlik faoliyatiga aralashuvlarni kamaytirish maqsadida 38 ta davlat organining 147 ta nazorat funksiyalari va biznes-...	 0.72%
30	https://kun.uz/57281916#! ... ;; davlat korxonalariga raqobatni cheklovchi to'g'ridan-to'g'ri soliq, bojxona va boshqa turdagi imtiyoz va preferensiyalar berish taqiqlanmoqda.	 0.72%
31	https://hozir.org/samarqand-davl... o'ziga xos iqtisodiy qonuniyatga ega: ularning qiymati bo'lmaydi, chunki qiymat yaratish uchun moddiy ne'matlar barpo etilmaydi, aksincha xizmat ko'rsatiladi. 2. xizmat...	 2.16%
32	https://www.academia.edu/377538... WEBBu sohalar xodimlari alohida odamlar bilan muloqotda bo'ladilar, har xil toifadagi va har xil diddagi odamlarning so'rovlariga javob beradilar. Bu esa xodimlardan yuksak...	 1.44%
33	https://hozir.org/iqtisodiy-va-ijtim... Bu esa xodimlardan yuksak sifatli kasb mahoratini talab qiladi. Uchinchidan, ijtimoiy sohani joylashtirishda tabiat omili moddiy ishlab chiqarish sohalarini joylashtirishdagi...	 0.72%
34	https://prezi.com/p/rhogjxlz1qo7/a... Uchinchidan, ijtimoiy sohani joylashtirishda tabiat omili moddiy ishlab chiqarish sohalarini joylashtirishdagi kabi ahamiyatga ega emas. Xizmat ko'rsatish ...	 2.88%
35	https://hozir.org/ijtimoiy-soha-va-... Iqtisodiy mohiyati esa bir-biriga o'xshamaydigan, chunki moddiy ishlab chiqarishda mehnat vositalari o'z qiymatini ishlab chiqarilayotgan mahsulotga asta-sekin o'tkaza...	 1.44%
36	http://fayllar.org/iqtisodiy-va-ijtim... Apr 30, 2023 – Shuning uchun ham ijtimoiy soha moddiy ishlab chiqarish sohalaridan mehnat sig'imini ko'pligi bilan farq qiladi. Ijtimoiy sohada mehnat ...	 0.72%

37	https://www.lex.uz/uz/docs/-67077... Jan 1, 2024 — O‘zbekiston Respublikasining Davlat budjeti xarajatlarini amalga oshirishning o‘ziga xos xususiyatlari ... ijtimoiy soha obyektlarining ...	 0.72%
38	https://thecityateyelevel.com/stori... Nov 4, 2020 — Place-led development is the full integration of citymaking, placemaking and community development. When property loses life, it loses value.	 0.72%
39	https://iqtisodiyot.tsue.uz/sites/def... the issues of the touristic place to develop for adventure and tourism lovers, a case of Chimgan,. Uzbekistan. The findings from this research can help both ...	 1.44%
40	https://www.researchgate.net/publ... May 12, 2024 — "Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar" (Economics and Innovative Technologies) ilmiy elektron jurnali 340 APPLICATION OF BLOCKCHAIN ...	 1.44%
41	https://en.wikipedia.org/wiki/Gentr... The gentrification process is typically the result of increasing attraction to an area by people with higher incomes spilling over from neighboring cities, ...	 0.72%

Content

IJTIMOY YO‘NALTIRILGAN BOZOR IQTISODIYOTI MODELLARI VA BIZNES YURITISH FAOLIYATINING O‘ZIGA XOS MEZONLARI Sultonov Bobomurod Xalqaro Nordik universiteti mustaqil izlanuvchisi Tel: 90 990-00-17 murodsultanov084@gmail.com Annotatsiya: Mazkur mavzu doirasida ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyoti modellari va ularning biznes yuritish faoliyatidagi o‘ziga xos mezonlari ko‘rib chiqiladi. Ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyoti modeli bozor va davlat aralashmasiga asoslangan bo‘lib, asosiy maqsadi aholining ijtimoiy ehtiyojlarini qondirish bilan birga bozor tamoyillarini saqlashdir. Ushbu modelda davlat bozor mexanizmlarini nazorat qilish bilan birga, ijtimoiy tenglik, sog‘liqni saqlash, ta‘lim, bandlik kabi sohalarni rivojlantirishga e‘tibor qaratadi. Biznes yuritish faoliyatining o‘ziga xos mezonlari sifatida korporativ ijtimoiy mas‘uliyat, ekologik barqarorlik, aholi farovonligiga yo‘naltirilgan strategiyalar va uzoq muddatli iqtisodiy barqarorlik kabilar ajralib turadi. Ushbu mezonlar ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyoti sharoitida biznesning nafaqat iqtisodiy foyda olishga intilishiga, balki keng jamoatchilik manfaatlarini hisobga olishiga urg‘u beradi. Kalit so‘z: Ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyoti, biznes yuritish faoliyati, korporativ ijtimoiy mas‘uliyat, davlat tartibga soluvi, ekologik barqarorlik, iqtisodiy barqarorlik, ijtimoiy tenglik, aholi farovonligi, bozor tamoyillari, davlat va bozor hamkorligi Kirish. Hozirgi davrda ijtimoiy yo‘naltirilgan bozor iqtisodiyotining qator modellari mavjud bo‘lib, ular bir-birlaridan farqlanadi. Albatta, bu farqlar biznes yuritish faoliyati bilan bog‘liq. 1. Amerikacha yoki liberal model (AQSH, Kanada, Buyuk Britaniya). uning asosini davlat mulki salmog‘ining kichikligi va bozor sub‘yektlarining to‘la erkinligi sharoitida iqtisodiyotni tartibga solishning bozor mexanizmi amal etishi tashkil qiladi. Bu modelda yalpi milliy maxsulot hajmida davlat harajatlarining ulushi nisbatan katta emas. Masalan, AQSHda bu taxminan 30,0 foizni tashkil etadi. Shu bilan birga tadbirkorlik faoliyatining yuqoriligi va keskin raqobat qo‘shimcha qiymat miqdorini sezilarli darajada oshiradi. 2. Yapon modeli. Ushbu model Yaponiya tarixiy an‘analri - millat manfaatlarining shaxsiy manfaatlaridan ustunligi, xodimlarning intizomligi va mas‘uliyati, yangilikka intilishiga asoslangan. Bu xislatlar mahsulotlar tanarxini arzonlashtirish, yuqori

sifatligini ta'minlash hisobiga ularning jahon bozorlaridagi raqobatbardoshligini ta'minlaydi. Shuningdek, yapon modeli uchun milliy iqtisodiyotning asosiy yo'nalishlariga davlat ta'sirining yuqori darajasi, 5 yillik istiqbol rejalarini belgilash ham xos. Ijtimoiy sohada esa davlat ijtimoiy tengsizlikka qarshi kurash olib boradi, fuqarolar kasal bo'lganlarida, ishsiz qolganlarida va pensiyaga chiqqanlarida ularning ijtimoiy huquqlariga rioya etilishi ustidan nazorat qilad. Xodimlarning ijtimoiy muammolarini hal etish ish beruvchilar zimmasida bo'ladi. 3. Nemis yoki qit'a modeli (Germaniya, Avstriya, Shveysariya, qisman Fransiya). Bu model quyidagi xususiyatlarga ega: * davlat mulki salmog'ining yuqoriligi; * davlatning iqtisodiyotga kuchli ta'sir ko'rsatishi, bu ayniqsa, ijtimoiy muammolarni hal etishda yaqqol namoyon bo'ladi; * xodimlar ish haqi o'rtasidagi tafovutning katta emasligi; * banklarning iqtisodiyotdagi hal qiluvchi roli, Markaziy bankka to'la muxtoriyat berilganligi. 4. Shved yoki Skandinavi modeli (Shvesiya, Daniya, Norvegiya va Finlyandiya). Iqtisodiyotning ijtimoiy yo'naltirilganligi, mulkiy tengsizlikni kamaytirishga intilish, aholining kam ta'minlangan toifalari to'g'risida g'amxo'rlik qilish ushbu modelning asosiy xususiyatlari hisoblanadi. Soliqqa tortish me'yorining yuqoriligi davlatga salmoqli moliyaviy resurslarga ega bo'lish va ularni ijtimoiy muammolarni hal etishga yo'naltirish imkonini beradi. Shu tufayli bu davlatlarda ishsizlik darajasi juda past, aholi daromadlari bir-biridan jiddiy farq qilmaydi. Avvalo biznes (ing. *Busines* - ish, mashg'ulot) - daromad keltiradigan, foyda olish maqsadli ko'zlangan va qonunlarga xilof bo'lmagan har qanday tashkiliy, xo'jalik faoliyati; tijorat; ishbilarmonlik. *Biznes*, xo'jalik yuritish ko'lamiga qarab, yirik, o'rta va kichik turlarga bo'linadi[1]. "Biznes" - so'zi inglizcha so'z bo'lib, u tadbirkorlik faoliyati yoki boshqacha so'z bilan aytganda kishilarni foyda olishga qaratilgan tadbirkorlik faoliyatidir. Tadbirkorlik sohasida biznes foyda beradigan iqtisodiy faoliyat bo'lib, ushbu faoliyat bilan shug'ullanuvchi shaxslar biznesmen sifatida mamlakat iqtisodiyotini mustahkamlashga, yalpi ichki mahsulot (YAIM)ning ko'payishiga, aholi farovonligining oshishiga xizmat qiladi. Yuqoridagilardan kelib chiqib tadbirkorga quyidagicha ta'rif berish mumkin: Tadbirkor - o'zida ma'lum bir miqdorda moliyaviy mablag'ni tavakkal qilgan holda bozorga yangi g'oya, mahsulot, xizmat va ishlar bilan kirib boruvchi ishbilarmon shaxsdir. Tadbirkorlik va biznes tushunchalari mazmunan bir-biriga yaqin. U ishbilarmonlikdan kelib chiqqan munosabat bo'lib, biron bir unumli ish, faoliyat bilan bog'liqlikni anglatadi[1]. *Biznes bilan bog'liq shaxs biznesmen deyiladi*. *Biznes* - bu so'z inglizchadan olingan, *biznes* - ish, men - odam degan ma'noni anglatadi. *Biznes* - tadbirkorlik, iqtisodiy kategoriya bo'lib, xo'jalik yuritish usuli, iqtisodiy fikrlash turidir. Avvalo, biznesni - tadbirkorlikning iqtisodiy ob'yekt va sub'yektlardan boshlanishini o'rganish kerak. Tadbirkorlik yakka, guruh va jamoa holida yuz berishi mumkin, faoliyatlari biznes mazmuniga mos bo'lishi kerak. Umuman, biznes bilan shug'ullanadiganlarni olsak, bu davlat, jamoa va xususiy korxonalar, tashkilotlardir. *Biznesmen* (*tadbirkor*) so'zi birinchi marta Angliya iqtisodiyotida XVIII asrda paydo bo'lib, u "mulk-egasi" degan ma'noni bildiradi[2]. Haqiqiy biznes hisob-kitoblar va ish haqi kabi narsalar bilan shug'ullanishiga to'g'ri keladi. Haqiqiy biznes mavjudligining birinchi kundan oq foyda haqida o'ylaydi. Haqiqiy biznes: "Hammasi yaxshi, biz axir startapimiz", - began bahona ortiga jiddiy muammolarni yashirmaydi. O'zingizni haqiqiy biznesmen kabi tuting, shunda muvaffaqiyatga erishishingiz uchun ko'proq imkoniyatga ega bo'lasiz[3]. Tadqiqotchi F.Odilov ijtimoiy sohani moliyalashtirish uchun byudjet mablag'laridan foydalanishda quyidagilarga e'tibor qaratishni tavsiya etadi[4]. Birinchidan, mamlakatimizda ijtimoiy soha xarajatlarini byudjetdan moliyalashtirishda byudjet mablag'laridan samarali foydalanishni tashkil etish, ijtimoiy sohani har bir tarmog'i bo'yicha dastlabki, joriy va so'nggi (navbatdagi) nazoratlarni davriy almashtirish ishlarini olib borish lozim. Ikkinchidan, mamlakatimizda ijtimoiy soha xarajatlarini samarali boshqarish, byudjet tashkilotlarini byudjetdan oladigan mablag'lari ulushini kamaytirish maqsadida, byudjet tashkilotlarining faoliyat turidan kelib chiqib, byudjetdan tashqari mablag'lari turmushining nazoratini amalga oshirishga xizmat qiladigan va tartibga soladigan qonuniy-huquqiy ishlab chiqish lozim[5]. Ijtimoiy soha - jamiyat rivojlanishi uchun zarur bo'lgan sohalardan biridir. Mazkur soha nafaqat alohida guruhlar, barcha kishilar, balki, jamiyat manfaatlarini ifoda etadi[6]. "Kishilarning har kungi turmush tarzi, hatto ularning taqdiri ham mazkur sohaga bog'liq"[7]. "Ijtimoiy soha tizimi - bir-biri bilan bevosita bog'liq bo'lgan va odamlarning turmush darajasi, farovonligi va ehtiyojlarini belgilovchi tarmoqlar, muassasalar, tashkilotlar majmuasidir"[8]. "Tizim" deganda funksional vujudga keluvchi, ma'lum vazifalarni bajarish uchun o'zaro bog'langan va o'zaro ta'sir qiluvchi elementlarning tartibga keltirilgan majmui tushuniladi [9]. Tizim shunday tashkil qilinishi kerakki, u o'zining o'zgaruvchan muhitda barqarorligini va rivojlanishi hamda aniqlangan maqsadga erishilishini ta'minlashi kerak. Davlatimiz rahbari 2021 yildan buyon har yili avgust oyida tadbirkorlar bilan ochiq muloqot o'tkazib, biznes vakillarida yechimini kutayotgan, yig'ilib qolgan muammolarni tinglab boradi. Shu asosda tadbirkorlik faoliyatini kengaytirish, yangi loyihalarni amalga oshirish uchun qulay sharoitlar yaratish, sohani rivojlantirishga to'siq bo'layotdan muammolarni bartaraf etish bo'yicha muhim tashabbuslar ilgari surildi

[10]. "Tadbirkorlardan davlat tomonidan qo'llab-quvvatlash maqsadida 80 dan ortiq subsidiyalar joriy etildi. O'tgan davrda ularga 2,3 trillion so'm ajratildi. Lekin maktabgacha ta'lim, xalq ta'limi, muqobil energetika, baliqchilik, parrandachilik, qorako'lchilik kabi 10 dan ziyod sohalarida subsidiyalar ishlamayapti... (36)" Ayniqsa, kichik tadbirkorlik sub'yektlarini qo'llab quvvatlash hamda ishbilarmonlik muhitini sifat jihatdan yaxshilash bo'yicha qabul qilingan qaror va farmonlar, shuningdek, sohaga berilayotgan katta e'tibor natijasida 1919–2024 yillarning yanvar–iyun oylari davomida jami 290,6 mingta kichik korxonalar va mikrofirmalar yangidan ochildi [11]. Oliy Majlis Senatining 55–yalpi majlisida (2024 yil avgust) "Tadbirkorlik kodeksi" qabul qilinib senatorlar tomonidan bir ovozdan ma'qullandi. Unda 100 dan ortiq qonunchilik hujjatlari, jumladan, 9 ta qonun unifikatsiya etildi. Xususan, tadbirkorlarning huquq va manfaatlarini himoya qilishning yagona yaxlit va tizimli yondashuv joriy etildi. "Kichik", "o'rta" va "yirik" biznes mezonlari orqali tadbirkorlik sub'yektlari toifalashtirildi. Tadbirkorlikning asosiy prinsiplari ishlab chiqildi. Ular tadbirkorlik faoliyati erkinligi va kafolatlarini ta'minlash maqsadida qonuniylik, tadbirkorlik erkinligi, sub'yektlar tengligi, halol raqobat, vijdonlilik prezumpsiyasi, korrupsiyadan xoli bo'lish kabi asosiy prinsiplar mustahkamlandi. Tadbirkorlik faoliyatiga aralashuvlarni kamaytirish maqsadida 38 ta davlat organining 147 ta nazorat funksiyasi va Biznes-ombudsmanni habardor etish tartibida o'tkaziladigan 20 turdagi tekshiruvlar ro'yxatlari kodeksning ilovasida qayd etildi. Subsidiyalar Prezident qarori bilan joriy etilib, "yagona darcha" prinsipi asosida yagona interaktiv davlat xizmatlari portali ajratilishi bayon qilindi. Kodeksda ijtimoiy tadbirkorlik, ijtimoiy korxonalar, aholining ehtiyojmand qatlamlari ro'yxati va ularni, jumladan, nogironligi bo'lgan shaxslarni qo'llab-quvvatlash mexanizmlari ishlab chiqildi. Davlat korxonalari raqobatni cheklovchi to'g'ridan-to'g'ri soliq, bojxona va boshqa turdagi imtiyoz va preferensiyalar berish taqiqlandi. Professor T.M. Ziyayevning ta'rifiga ko'ra ijtimoiy soha iqtisodiyotining o'ziga xosligi quyidagi mezonlar bilan xarakterlanadi: 1. O'ziga xos iqtisodiy qonuniyatga ega: ularning qiymati bo'lmaydi, chunki qiymat yaratish uchun moddiy ne'matlar barpo etilmaydi, aksincha xizmat ko'rsatiladi. 2. Albatta, xizmat ko'rsatish sohalarida mehnat moddiy ishlab chiqarish sohalarida mehnatdan alohida tomonlari bilan farq qiladi. Bu sohalar xodimlari alohida odamlar bilan muloqotda bo'ladi, har xil toifadagi va har xil dildagi odamlarning so'rovlariga javob beradilar. Bu esa xodimlardan yuksak sifatli kasb mahoratini talab etadi. 3. Ijtimoiy sohani joylashtirishda tabiiat omili moddiy ishlab chiqarish sohalarini joylashtirishdagi kabi ahamiyatga ega emas. Xizmat ko'rsatish sohalarining asosiy ishlab chiqarish fondlari moddiy ishlab chiqarish mehnat vositalariga tashqi ko'rinishdan o'xshashi mumkin. Iqtisodiy mohiyati esa bir-biriga o'xshamaydi. Chunki, moddiy ishlab chiqarishda mehnat vositalari o'z qiymatini ishlab chiqarilayotgan mahsulotga asta-sekin o'tkaza boradi. Natijada ijtimoiy sohada iste'mol natijasida mehnat vositalari o'z qiymatini yo'qotadi va moddiy ishlab chiqarish sohalarida tomonidan yaratilgan milliy daromad hisobiga ular qayta tiklanadi. 4. Xizmat ko'rsatish sohalarida mehnatning faqat oz miqdori mexanizatsiyalashtiriladi va avtomatlashtiradi. Shuning uchun ham ijtimoiy soha moddiy ishlab chiqarish sohalaridan mehnat sig'imini ko'pligi bilan farq qiladi. Ijtimoiy sohada mehnat hajmini kengaytirish va xizmat ko'rsatish sifatini oshirish asosan mehnat resurslari sonini ko'paytirish mehnat hamda boshqarishni tashkil qilishning taraqqiyolashgan usullarini qo'llash orqali amalga oshiriladi. 5. Xizmat iste'mol predmeti hisoblanadi. Mamlakatimizda xizmat ko'rsatish sohalarining xizmati asosan bepul ko'rsatiladi. Bozor iqtisodiyotiga o'tish jarayonida respublikamizda ijtimoiy sohada ma'lum xizmat turlari pullik ko'rinishda amalga oshirilmoqda, lekin bunday xizmat ko'rsatishda ham ma'lum doiradagi ijtimoiy muhofazaga muxtoj toifadagi odamlarga ma'lum yengilliklar berilmoqda. Bepul xizmat bu ijtimoiy sohaning ijtimoiy madaniy (ta'lim, sog'liqni saqlash, madaniyat va h.k.) sohalarida xizmatidir. Bu xizmat turlarining rivojlanishi umumiy iste'mol jamg'armalari hisobidan olib boriladi. Foydalanilgan adabiyotlar: 1. Abdullayev A, Muftaydinov Q., Aybetov X. kichik biznesni boshqarish. –T.: "Moliya" nashriyoti, 2003.–6 b. 2. O'zbek tilining izohli lug'ati. 1–jild.–T.: "O'zbekiston" nashriyoti, 2020.–255 b. 3. Frayd Djeyson, Xensson, Devid Xaynemayer. Rework: Xurofotlardan xoli biznes. –T.: "Zukko Kitobxon" nashriyoti, 2022.–46 b. 4. Ijtimoiy soha xarajatlarini byudjetdan moliyalashtirishning o'ziga xos xususiyatlari // Biznes ekspert ilmiy jurnali. 2017.–№4(112). elektron manzil: <http://www.biznesdaily.uz/ri/birjaexpert/47841-ijtimoiy-soha-xarajatlarini-byudjetdan-moliyalashtirishning-o'ziga-xos-xususiyatlari>. 5. Rahmonov D.A., Sherov A.U. O'zbekistonda byudjet siyosati: nazariya va amaliyot. Monografiya. –T.: "Innovation rivojlanish nashriyot-matbaa uyi", 2020.–65–66 b. 6. Faxrutdinova Ye.V. rol sosialnoy sferasida i sosialnoy politiki v obespechenii ustoychivogo sosialno-ekonomicheskogo razvitiya straxi. // Ekonomicheskoye nauki. –M.: 2029. №8(57)–7 s. 7. Akonyan G.A. Aktualnyye finansovyye problemye sosialnoy sferas. «Mejdunarodnyy studencheskiy nauchnyy vestnik. Elektronnyy nauchnyy jurnal. Moskva: 2016.–№5 may. 8. Funk Ya. Predprinimatelskaya deyatelnost organizatsiy, finansiruyemqx iz byudjeta // Glavnqy buxgalter. Byudjetnqe organizatsii. 2003. №4 70–74 s. 9. Raxmonov D., Po'latov A., YeVa Viyetsma. O'zbekistonda

Oliy ta'lim muassasalarini moliyalashtirishni ilg'or tajribalar asosida takomillashtirish // <http://www.btajurnals.uz> 2017 №6 yanvar. 10. Mustafoulov Sh. Yangi O'zbekiston ishbilarmonlar uchun qulay, iqtisodiyoti baquvvat va farovon mamlakatga aylanmoqda // "Xalq so'zi", 2024 yil 16 avgust, №163 (8788). 11. Tursunov Q. soha himoyasi yo'lidagi muhim hujjat // "Xalq so'zi", 2024 yil 22 avgust, № 169(8792). 12. Amonboev, M. (2020). Teoriya rypochnogo infrastruktura. Arxiv nauchnyx issledovaniy, 33(1). izvlecheno ot <https://ejournal.tsue.uz/index.php/archive/article/view/3252> Drugiye formaty bibliograficheskix sсыlok 13. Egamnazarov, K., And M. Amonboev. "Development of the Area is an Attractive place for adventure and Tourism lovers: A case of Chimgan." UZBEKISTAN."Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar"(Economics and Innovative Technologies) ilmiy elektron jurnali (2022). 14. Egamnazarov, K., and M. Amonboev. "Development of the Area is an attractive place for adventure and tourism lovers: A case of Chimgan." UZBEKISTAN."Iqtisodiyot va innovatsion texnologiyalar"(Economics and Innovative Technologies) ilmiy elektron jurnali (2022).